

INTRODUCTIO AD COSMOGRAPHIAM EIVSQUE PARTES.

CAPUT I.

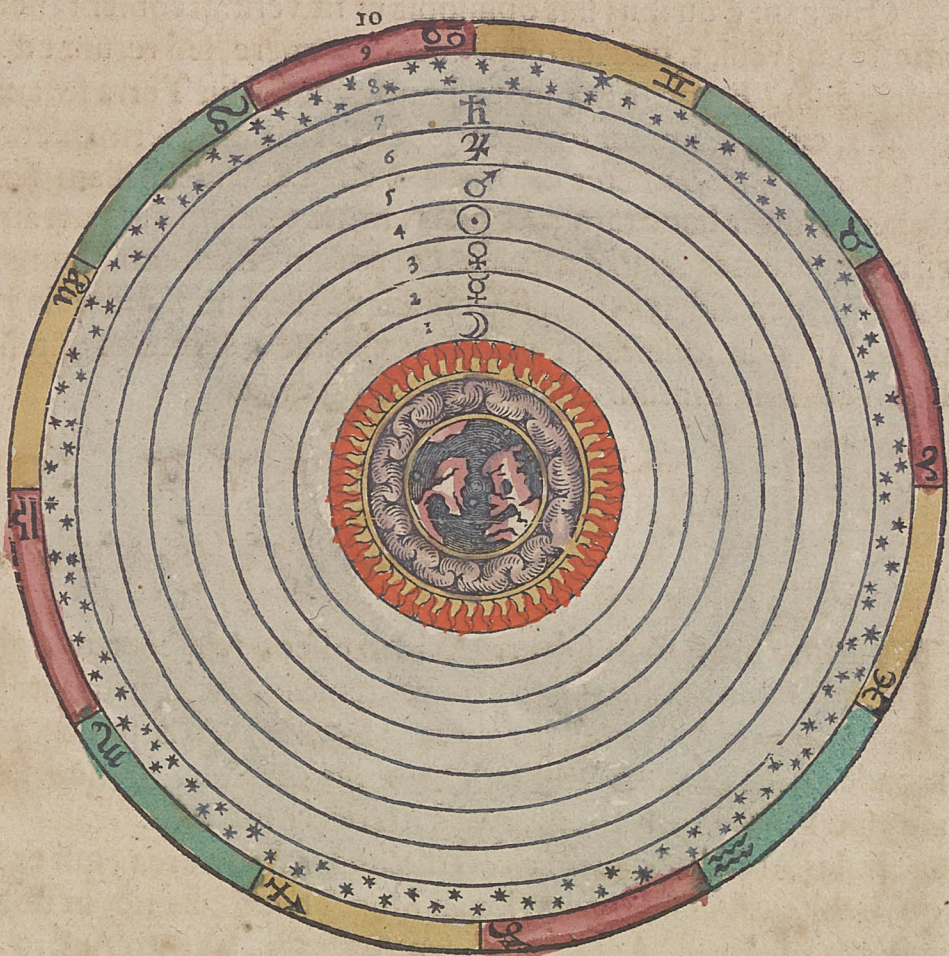
De discrimine inter Cosmographiam, Geographiam, & Chorographiam.

Vndum, quo omne id quod oculis conspicuum est, nempe cœ-
lum & Terra, comprehenditur, Græci dixere κόσμος; ejusque de-
scriptionem κοσμογραφία. Hujus partes duæ sunt, Astronomia & Geo-
graphia. Astronomia est descriptio Cælorum & corporum cœlestium,
tum & diversorum, qui in illis observantur, motuum: aut ut bré-
vius dicam, proponit & explicat omnia, quæ in cœlo sunt conspi-
cua. Geographia, hoc est, descriptio terræ, exponit totius terræ si-
tum in genere, & præcipuarum ejus partium in specie, quales sunt
Regiones, Regna, celebriores Vrbes, Maria, Fluvii; famosa pro-
montoria, Insulæ; idque tam quoad situm, quem inter se mutuo,
quam quem habent cum circumfuso undique cœlo. GEOGRAPHIA rursus distinguitur in
duas partes, nempe CHOROGRAPHIAM & TOPOGRAPHIAM. Quæ quidem vocabula
etfi eandem habeant significationem, plerumque tamen per Chorographiam intelligitur descrip-
tio particularis cujusdam regionis, ut Hispaniæ, Italiæ, Germaniæ, &c. cum omnibus Urbibus,
Pagis, Sylvis, Montibus & Fluviis ea contentis, sine respectu regionum conterminarum, aut
totius terræ ambitus: per Topographiam vero propria & particularis descriptio partium Choro-
graphiæ, ut Urbis cujusdam, Pagi, Arcis, Turris, aut alterius particulæ, in qua vel minimarum
rerum exacta habetur ratio.

Inter Cosmographos duplex reperitur sententia de centro Mundi & motu corporum cœ-
lestium. Aliqui terram in centro Mundi ponunt immobilem, & solem cum omnibus stellis
tam fixis, quam erraticis circa eum rotari in orbem. Alii Solem statuunt in centro Mundi
quiescentem, & terram cum Planetis aliis circa eum verti: sphaeramque stellarum fixarum
prorsus immobilem.

Qui priorem sententiam sequuntur cum Ptolomæo, dividunt Mundum in duas regiones, ele-
mentarem scilicet & cœlestem. Elementaris regio, perpetuis mutationibus obnoxia, è qua-
tuor constat partibus, Terra, Aqua, quæ simul cum terra unum facit globum, in quo habita-
mus; Aëre, qui terram & aquam amplectitur: & Igne, qui, ut opinantur, occupat spatium inter
aërem & orbem Lunæ. Cœ-
lestis & superior Regio (inferio-
rem intra concavitatem suam
comprehendens) pellucida est
& fulgida, omnis mutationis ex-
pers, dividiturq; in octo diver-
sas sphaeras, quæ cœli dicuntur,
quarum major minorem sphæ-
ricè ambit ac continet, prout
videre est in adjecto schemate.
Septem ex his sphaeris unam
tantum habet stellam, quæ Pla-
neta dicitur; & prima aut terris
proxima est sphaera Luna, se-
cunda & Mercurii, tertia & Ve-
neris, quarta & Solis, quinta
& Martis, sexta & Iovis, septima
& Saturni. Octava autem sphæ-
ra continet omnes stellas fixas.
Numerus diversorum cœlo-
rum cognoscitur ex diversitate
motuum, qui in illis observan-
tur circa Polos Zodiaci. Luna

* *